

MARLON
JAMES

Lup roșu, negru leopard

Traducere din limba engleză și note de
Ona Frantz

**ȚINUTURILE
NORDICE 14**

- LEGENDA:**
- 1. FASISI
 - 2. MANTHA
 - 3. ORAȘUL VIOLET
 - 4. JUBA
 - 5. KU
 - 6. GANGATOM
 - 7. LUALA LUALA
 - 8. KONGOR
 - 9. MITU
 - 10. MALAKAL
 - 11. DOLINGO
 - 12. KALINDAR
 - 13. WAKADISHU
 - 14. NIGIKI
 - 15. LISH

Personajele care apar în această poveste

În JUBA, în KU și în GANGATOM

KWASH DARA, fiul lui Kwash Netu; rege al Regatului de Nord, cunoscut și ca Regele Păianjen

COPOIUL, vânător căruia nu i se cunoaște niciun alt nume

TATĂL SĂU

MAMA SA

PREAIUBITUL UNCHI, mare căpetenie a tribului ku

KU, un trib riveran și teritoriul său

GANGATOM, un trib riveran și teritoriul său; inamic al lui ku

LUALA LUALA, un trib riveran și teritoriul său de la nord de ku

ABOYAMI, un tată

AYODELE, fiul său

VRĂJITORUL, necromant din tribul ku

ITAKI, o vrăjitoare a râului

KAVA/ASANI, băiat din tribul ku

LEOPARDUL, vânător metamorf, cunoscut și sub alte câteva nume

YUMBO, spirite ale pădurii și protectoare ale copiilor

SANGOMA, o antivăjitoare

MINGI, care sunt:

BĂIATUL GIRAFĂ

FATA FUM

ALBINOSUL

BĂIATUL BALON

GEMENII UNIȚI

ASANBOSAM, monstru mănăcător de carne omenească

CĂPETENIA TRIBULUI GANGATOM

În MALAKAL

AESI, sfetnic al lui Kwash Dara
BUNSHI/POPELE, spirit al râului, sirenă, metamorf
SOGOLON, Vrăjitoarea Lunii
TRISTOGO, din neamul ogo, neam de bărbați înalți și puternici care nu
sunt giganți
AMADU KASAWURA, negustor de sclavi
BIBI, servitorul său
NSAKA NE VAMPI, mercenară
NYKA, mercenar
FUMELI, arcașul Leopardului
BELEKUN CEL MARE, un patriarh gras
ADAGAGI CEL ÎNȚELEPT, un patriarh înțelept
AMAKI CEL ȘIRET, un patriarh pe care nu-l înțelege nimeni
NOOYA, o femeie posedată de pasărea fulgerului
BULTUNGII, justițieri
ZOGBANU, troli originari din Mlaștina de Sânge
VENIN, o fată crescută drept hrană pentru zogbanu
CHIPFALAMBULA, un pește uriaș
GHOMMIZI, creaturi ale pădurii, câteodată binevoitoare
EWELE, un ghommid¹ crud
EGBERE, vărul său, crud când e flămând
ANJONU, spirit al Ținutului Întunecat, care citește în suflete
MAIMUȚA NEBUNĂ, o primată dementă

În KONGOR

BASU FUMANGURU, patriarh din Regatul de Nord, ucis
SOȚIA SA, ucisă
FIII SĂI, uciși
CELE ȘAPTE ARIPI, mercenari
KAFUTA, nobil stăpân al unei case

1. Denumirea „ghommizi” (creaturi fantastice diverse din folclorul african) nu provine din folclor, ci apare pentru prima dată la scriitorul nigerian Wole Soyinka (primul scriitor african deținător al Premiului Nobel), în *The Forest of a Thousand Daemons* (1968), care este traducerea primului roman scris în limba yoruba, *Ogbójú Odẹ ninú Igbó Irúnmọ̀lẹ̀*, de căpetenia D.O. Fágúnwà.

DUDUIA WADADA, proprietară de bordel
EKOIYE, târfă masculină căreia îi place uleiul de zibetă
BIVOLUL, un bivol foarte isteț
OASTEA CĂPETENIEI KONGOREZE, agenți de poliție locală
MOSSI DIN AZAR, al treilea prefect al oștii căpeteniei kongoreze
MAZAMBEZI, prefect
OGO CEL ROȘU, alt ogo
OGO CEL ALBASTRU, alt ogo
MAESTRUL DIVERTISMENTULUI, patronul luptelor de ogo
LALA, sclava lui
VRĂJITOARELE MAWANA, sirene telurice, numite și jengu de noroi
TOKOLOSHE, un gremlin micuț care se face invizibil

În DOLINGO și MWERU

BĂTRÂNUL, stăpân al unei colibe și griot¹ din Sud
REGINA DIN DOLINGO, după cum îi spune numele
SFETNICUL EI
COPIL SCLAV DOLINGON
SAVANȚII ALBI, cei mai întunecați dintre necromanți și alchimiști
IBEJI CEL RĂU, un geamăn diform
JAKWU, străjerul alb al regelui Batuta
IPUNDULU, pasărea-vampir a fulgerului
SASABONSAM, fratele înaripat al lui Asanbosam
ADZE, vampir și roi de gângăanii
ELOKO, trol de iarbă și canibal
LISSISOLO DIN AKUM, sora lui Kwash Dara, preoteasă din obștea surorilor divine
UMBRARIPILE, demoni nocturni care îl slujesc pe Aesi

În MITU

IKEDE, griot de la Sud
KAMANGU, un fiu

1. În satele vest-africane, grioții au fost din cele mai vechi timpuri povestitori, poeți, muzicieni, păstrători ai culturii, memoratori pentru posteritate ai istoriei locale.

NIGULI, un fiu
KOSU, un fiu
LOEMBE, un fiu
NKANGA, un fiu
KHAMSEEN, o fiică

În MALANGIKA și în REGATUL DE SUD

O VRĂJITOARE TÂNĂRĂ
UN NEGUSTOR
SOȚIA LUI
FIUL LUI
KAMIKWAYO, un savant alb transformat în monstru

1

Un câine,
un motan,
un lup și o vulpe

Bi oju ri enu a pamo.¹

1. Nu tot ce vede ochiul trebuie gura să rostească.

UNU

Copilul e mort. N-a mai rămas nimic de aflat.

Aud că există la sud o regină care omoară pe oricine îi aduce vești proaste. Vasăzică, atunci când o să dau de știre despre moartea băiatului, îmi pecetluiesc singur condamnarea la moarte? Adevărul devorează minciunile la fel cum crocodilul devorează luna, și totuși mărturia mea de azi va fi la fel și mâine. Nu, nu l-am omorât eu. Deși poate-am vrut să-l știu mort. Am poftit la moartea lui cum pofteste glotonul la carnea de capră. Ah, să-ți întinzi arcul și să tragi în inima lui neagră, să te uiți cum împroașcă sânge negru, să-i urmărești ochii ca să prinzi momentul când se opresc din clipit, când rămân privind fără să mai vadă, să-i ascuți vocea hârâitoare și să-i auzi pieptul tresăltând în horcăielile morții care spun „Iată sărmanul meu suflet cum părăsește trupul ăsta nenorocit“, să zâmbești la o asemenea veste și să dansezi la o asemenea pierdere. Da, ajunge să mă gândesc la asta și mă simt ghiftuit. Dar nu, nu l-am ucis eu.

Bi oju ri enu a pamo.

Nu tot ce vede ochiul gura trebuie să rostească.

Celula asta e mai mare decât cea dinainte. Simt mirosul de sânge uscat al celor executați; aud fantomele lor care mai urlă și-acum. În pâinea ta sunt gărgărițe, iar apa ta poartă pișat de la zece și încă doi gardieni și de la capra cu care se fut pentru distracție. Să-ți spun o poveste?

Sunt doar un om căruia unii i-au spus lup. Copilul e mort. Știu că bătrâna îți dă alte vești. Numește-l ucigaș, spune ea. Deși pe mine mă întristează doar că n-am omorât-o pe ea. Roșcatul a spus cândva despre copil că are capul bântuit de diavoli. Asta dacă crezi în diavoli. Eu cred în sângele rău. Tu arăți ca unul care n-a vărsat sânge niciodată. Și totuși, ai sânge lipicios între degete. De la vreun băiat pe care l-ai circumcis, de la vreo fetiță prea mică pentru cât o ai tu de... Ia uite ce te mai ațâță! Uită-te la tine.

O să-ți spun o poveste.

Începe cu un Leopard.

Și cu o vrăjitoare.

Cu un Mare Inchizitor.

Cu un șaman.

Nu, n-ai să chemi străjerii.

S-ar putea ca gura mea să spună prea multe înainte s-o închidă ei cu bâta.

Uită-te la tine. Un om cu două sute de vaci, care se delectează cu o fâșie de piele a unui băiat și cu o koo de fată care n-ar trebui să fie femeia niciunui bărbat. Fiindcă asta-i ce cauți tu, nu-i așa? Un lucrușor obscur care nu poate fi găsit nici în treizeci de saci cu aur sau în două sute de vaci sau în două sute de neveste. Ceva ce-ai pierdut — ba nu, ți-a fost luat. Lumina aia, o vezi și ți-o dorești — nu lumina de la soare sau de la zeul tunetului din cerul nopții, ci lumina imaculată, lumina dintr-un băiat care nu cunoaște femeile, dintr-o fată pe care ai cumpărat-o pentru căsătorie, nu fiindcă ai avea nevoie de-o nevastă, că doar ai două sute de vaci, dar trupul nevestei poți să-l rupi, fiindcă scotocești prin găuri, găuri negre, găuri umede, găuri necoapte, aceeași lumină pe care o cauți și vampirii, și-o vei găsi, o vei găti pentru ceremonial, circumcizie pentru băiat, consumarea uniunii pentru fată, iar după ce vor vărsa sânge, salivă, spermă și pișat, n-ai să ți le ștergi de pe piele și-ai să te duci cu ele la copacul iroko să folosești orice gaură vei găsi.

Copilul e mort, la fel și toți ceilalți.

Am mers pe jos zile în șir, prin roiuri de gănganii din Mlaștina de Sânge și pe pietre care-ți sfâșie pielea în câmpiile de sare, zile și nopți. Am ajuns către sud tocmai la Omororo și nici c-am știut, nici că mi-a păsat. M-au dus la detenție ca cerșetor, m-au luat drept hoț, m-au torturat ca pe un trădător, iar când vestea despre copilul mort a ajuns în regatul vostru, am fost arestat drept criminal. Știai c-au venit cinci oameni la mine în celulă? Acum patru nopți. Eșarfa de la gâtul meu e a unuia dintre ei, singurul care-a plecat de-aici pe picioarele lui. Într-o bună zi, poate chiar o să-i revină vederea la ochiul drept.

Despre ceilalți patru. Consemnează întocmai ce-ți spun.

Din bătrâni se spune că noaptea e nebună. Nu te judecă, dar, orice-ar fi să vină, ea nu te avertizează. Primul a venit lângă patul meu. M-am trezit în propriile-mi horcăituri de moarte și de vină era un bărbat care-mi strivea be-regata. Mai scund decât un ogo, dar mai înalt decât un cal. Puțea de-ai fi zis că măclărise o capră. M-a apucat de gât și m-a săltat în aer, pe când ceilalți

bărbați păstrau tăcerea. Am încercat să-i desprind degetele, dar mă strângea ca un diavol. Când l-am lovit în piept, parcă am dat într-o piatră. M-a ridicat și m-a ținut de parcă admira o bijuterie prețioasă. I-am trosnit un genunchi în falcă atât de tare, de și-a retezat limba cu dinții. M-a scăpat și m-am năpusit în coaiele lui ca un taur. A căzut, eu i-am apucat cuțitul cu lama ascuțită ca briciul și i-am tăiat gâtul. Al doilea m-a înșfăcat de brațe, dar eram gol pușcă și alunecos. Cuțitul — cuțitul meu — i l-am înfipt între coaste și i-am auzit inima făcând poc. Al treilea dansa cu picioarele și cu pumnii, ca un fluture de noapte, bâzâind ca un țăntar. Am strâns pumnul, apoi am întins două degete, ca urechile de iepure. I le-am înfipt adânc în ochiul stâng și i l-am scos cu totul. A răcnit. Uitându-mă la el cum zbiară pe podea, căutându-și ochiul, am uitat de ceilalți doi. Grasul s-a apropiat de mine din spate, și-a luat avânt, eu m-am lăsat iute în jos, el s-a împiedicat, a căzut, eu am sărit, am luat piatra ce-mi era pernă și l-am pocnit în țeastă până ce fața a început să-i miroasă a carne crudă.

Ultimul dintre ei era un băiat. S-a pus pe plâns. Era prea zdruncinat ca să se milogească pentru viața lui. I-am zis să fie bărbat în viața viitoare, că-n asta de-acum e mai puțin decât un vierme, și i-am azvârlit cuțitul în beregată. Sângele i-a ajuns pe podea înaintea genunchilor. Bărbatului pe jumătate orb i-am cruțat viața, fiindcă avem nevoie de povești ca să trăim, nu-i așa, preotule? Inchizitorule. Nu știi cum să te numesc.

Dar ăștia nu-s oamenii tăi. Bun. Atunci, nu-i nevoie să le cânti văduvelor lor cântece de îngropăciune.

Tu ai venit să ascuți o poveste, iar eu am chef s-o spun, vasăzică zeii ne-au zâmbit amândurora.

În Orașul Violet era un negustor care spunea că și-a pierdut soția. Dispăruse cu cinci inele de aur, cu zece și două perechi de cercei, cu douăzeci și două brățări de mână și cu zece și nouă brățări de gleznă. *Umblă vorba că ai nasul fin, de găsești ceea ce-ar vrea să rămână pierdut*, a spus el. Aveam aproape douăzeci de ani și eram de mult izgonit din casa tatălui meu. Omul credea că sunt vreun fel de câine de vânatoare, dar i-am răspuns că da, umblă vorba că am darul ăsta. Mi-a aruncat lenjeria de corp a soției sale. Urma mirosului ei era atât de slabă, încât aproape dispăruse. Poate știa că într-o bună zi aveau să pornească oameni după ea, fiindcă avea câte o colibă în trei sate și nimeni nu știa în care dintre ele locuiește. În fiecare casă era câte o fată care arăta exact ca ea, ba mai și răspundea la numele ei. Fata din cea de-a treia casă

m-a pofțit înăuntru și mi-a arătat un scăunel pe care să stau. M-a întrebat dacă mi-e sete și, înainte să-i răspund că da, a întins mâna să ia o carafă cu bere de masuku. Dă-mi voie să-ți amintesc că ochii mei sunt ochi obișnuiți, dar că umblă vorba c-aș avea nasul fin. Așadar, când mi-a așezat dinainte halba cu bere, deja mirosisem otrava pe care o pusese în ea, otrava nevestelor, numită scuipat de cobră, al cărei gust se pierde când o amesteci cu apă. Mi-a dat cana și am luat-o, iar pe ea am apucat-o de mână și i-am sucit-o la spate. I-am dus cana la buze și i-am vârat-o cu forța printre dinți. Au început să-i curgă lacrimile și am îndepărtat cana.

M-a dus la stăpâna ei, care locuia într-o colibă pe malul râului. Soțul m-a bătut așa de tare, de am lepădat copilul din mine, a spus stăpâna. Am cinci inele de aur, zece și două perechi de cercei, douăzeci și încă două brățări de mână și zece și nouă brățări de gleznă, pe care ți le dau ție, dimpreună cu o noapte în patul meu. Am luat patru brățări de gleznă, iar pe ea am dus-o înapoi la soț, fiindcă îmi doream banii lui mai mult decât bijuteriile ei. Apoi i-am zis s-o pună pe femeia din căsuța a treia să-i facă soțului bere de masuku.

A doua poveste.

Tata a venit acasă într-o seară mirosind a pescăriță. Avea mirosul pe el și mai avea o tablă de lemn pentru jocul bawo. Și sângele unui bărbat care nu era tata. Jucase o partidă cu un binga, un maestru bawo, și pierduse. Binga își revendicase câștigul, iar tata înșfăcase tabla de bawo și-o spărsese în creștetul maestrului. A zis că se dusese la un han de departe ca să poată bea, să pipăie femeii și să joace bawo. L-a bătut tata pe omul acela până n-a mai mișcat, apoi a plecat de la cârciumă. Dar niciun iz de nădușeală nu se simțea pe el, nici cine știe ce prăfuit nu era, nici respirația nu-i puțea a bere, nimic. Nu fusese la nicio cârciumă, ci în sălașul unui călugăr al opiului.

Și-a intrat tata în casă și-a strigat după mine să vin din grânarul în care locuiam, că deja la vremea aceea mă alungase din casă.

— Vino, fiule, mi-a zis. Stai jos și joacă un bawo cu mine.

Tabla de joc era pe jos și lipseau multe bile. Prea multe pentru un joc ca lumea. Numai că taică-meu urmărea să câștige, nu să joace.

Precis știi să joci bawo, preotule; dacă nu, trebuie să-ți explic. Patru rânduri a câte opt găuri pe tablă, fiecare jucător primește două rânduri. Treizeci și încă două semințe pentru fiecare jucător, dar noi aveam mai puține, nu-mi amintesc exact câte. Fiecare jucător pune câte șase semințe în gaura nyumba, dar tata a pus opt. L-aș fi întrebat: Tată, joci în stilul din

sud, cu opt în loc de șase? Dar tata nu vorbește niciodată când ar putea mai bine să tragă un pumn, iar mie mi-a tras pumni pentru mai puțin de-atât. De fiecare dată când puneam o sămânță, zicea: Capturează și ia-mi semințele. Dar a poftit să bea și a cerut vin de palmier. Mama i-a adus apă, iar el a tras-o de păr, i-a dat două palme și i-a zis: Până la apus, pielea ta are să uite semnele astea. Mama n-a vrut să-i dea satisfacția de-a o vedea în lacrimi, așa că s-a dus să aducă vinul. Eu l-am mirosit să văd dacă se simte otrăvit și, de-aș fi simțit, nici c-aș fi zis ceva. Dar, cât era ocupat s-o bată pe mama că face vrăji fie ca să-și încetinească îmbătrânirea, fie ca s-o grăbească pe-a lui, tata nu mai era atent la joc. Așa că mi-am semănat semințele, două, într-o gaură din capătul tablei, și le-am capturat pe ale lui. Treaba asta nu i-a plăcut lui tata.

— Ai ridicat jocul la nivelul mtaji, a spus el.

— Ba nu, suntem abia la-nceput.

— Cum îndrăznești să-mi vorbești cu atâta lipsă de respect? Să mi te adresezi cu „tată“ când vorbești cu mine.

N-am mai zis nimic și l-am blocat pe tablă.

Nu-i mai rămasese nicio sămânță pe rândul din interior și nu putea să se miște.

— Ai trișat, mi-a zis. La tine pe tablă sunt mai mult de treizeci și două de semințe.

I-am răspuns:

— Ori ai orbit de la vin, ori nu știi să numeri. Tu ai semănat semințe, iar eu ți le-am capturat. Am semănat semințe pe tot rândul meu și-am construit un zid pe care n-ai cum să-l spargi, fiindcă n-ai nicio sămânță.

N-am mai apucat să adaug nimic, că m-a pocnit drept în gură. Am căzut de pe scăunel, iar el a înșfăcat tabla de bawo ca să mă lovească la fel cum îl lovea pe binga. Însă tata era beat și lent, iar eu îi privisem pe maeștrii ngolo exersându-și mișcările războinice pe malul râului. Și-a luat avânt cu tabla, iar semințele au zburat în văzduh, risipindu-se în toate părțile. Am făcut trei salturi înapoi, așa cum văzusem la maeștri, și m-am ghemuit la pământ ca un ghepard la pândă. S-a uitat în jur după mine de parcă dispărașem.

— Ieși la lumină, lașule. Laș ca maică-ta. De-aia-mi place s-o fac de ocară. Întâi o să te bat pe tine, pe urmă o s-o bat pe ea că te-a crescut, pe urmă o să vă las câte-un semn ca să vă amintiți amândoi c-a crescut un băiat să fie amantă la bărbați, a spus el.

Furia e un nor ce-mi lasă mintea golită și inima întunecată. Am început să sar și să lovesc în aer cu picioarele, tot mai sus de fiecare dată.

— Acum țopăie ca un animal, a comentat el.

S-a năpustit spre mine, dar nu mai eram un băiețandru. Am sărit și eu la el, în casa noastră mică, m-am aruncat în jos cu mâinile înainte, mi-am făcut palmele tălpi și m-am dat peste cap, mi-am rotit tot corpul cu picioarele în aer, m-am răsucit către el, l-am strâns de beregată cu labelle picioarelor și l-am trântit pe jos. Țeasta i s-a lovit de podea cu un zgomot atât de puternic, încât mama, de-afară, a auzit trosnitura. A dat fuga înăuntru și a scos un țipăt.

— Dă-i drumul, copile. Ne-ai distrus pe amândoi.

M-am uitat la ea și am tras un scuipat. Apoi am plecat.

Povestea asta are două finaluri. În primul, picioarele mi s-au încleștat pe gâtul lui și i l-au frânt când l-am trântit pe jos. A murit chiar acolo, pe podea, iar mama mi-a dat cinci ghiocuri și niște sorg înfășurat în frunză de palmier și m-a trimis de-acasă. I-am spus că nu vreau să iau la plecare nimic din ce era al lui, nici măcar haine.

În cel de-al doilea final, nu-i rup gâtul, dar tot în cap cade, și-l sparge și îi curge sânge. Când își revine în simțiri, a rămas cu minte de idiot. Mama îmi dă cinci ghiocuri și niște sorg înfășurat în frunză de banană și-mi spune: Pleacă de-aici, unchii lui toți sunt și mai răi decât el.

Numele meu era și el proprietatea lui tata, așa că i l-am lăsat la poartă. Tata purta veșminte frumoase, mățăsuri de pe tărâmurii pe care nu le văzuse niciodată, sandale de la oameni care îi datorau bani, orice putea să-l facă să uite că se trage dintr-un trib din valea râului. Am părăsit casa tatălui meu nedorindu-mi nimic care să-mi amintească de el. Nici n-apucasem să plec, când am auzit chemarea vechilor obiceiuri și am vrut să-mi scot toate hainele până la ultima. Să miros a bărbat, miros greu și împuțit, nu a parfum, ca eunucii și muierile de la oraș. Să se uite oamenii la mine cu disprețul pe care-l nutresc pentru locuitorii mlaștinilor. Fie în oraș, fie în dormitor, să intru impetuos ca o fiară sălbatică de preț. Leul n-are nevoie de straie, nici cobra. Am plecat către Ku, de unde se trăgea tata, chiar dacă nu cunoșteam drumul.

Numele meu este Copoiul. Am avut cândva un nume, dar l-am uitat de mult.

A treia poveste.

Regina unui regat din vest a spus că mă plătește să-i găsec regele. Curtenii o credeau nebună, căci regele era mort, se înecase cu cinci ani în urmă, dar eu